

EDITORS-ADMINISTRADORS: UMBERT Y MIR—Cadena de Cort, n.º 11.—Palma.

Dominica segona després dels Reys

De la excel·lencia de la virginitat, y de la santedat del matrimoni.

PER obrar el seu primer miracle, escullí el Fill de Deu la solemnitat d'un matrimoni, al qual l'havíam convidat. Y, segons el comú sentir dels Doctòrs, no fonch per honrar aquell matrimoni ab la seua presència, sinó per refutar ab anticipació á certs heretges que havíam de considerarlo no com á un sagrament de la Iglesia, com es, en efecte, sinó com á una acció profana é impura; opinió que dita santa Iglesia desprecia tant de veras com prefereix lo estat de continència al del matrimoni.

Suposat això, pensam parlar avuy sobre les ventatges que ofereixen un y altre estat; y sentim molt no podermos estendre lo bastant sobre tal materia, no més que fós per enlluernar un moment á molts qui tancan els uys á posta per no veure la virtud tal com ella es. Estoles blanques més llüentes que ses dels meteixos àngels vestiran en el Cèl tots aquells qui en la terra, segons expressió de Sant Joan, *cum mulieribus non sunt coinquinati*. Tenguent això en compte, y molt més encare, exhorta Sant Pau á tots els qui han tengut es bon gust y la ditxa de consagrar-se á Deu, á que viscan, perque es bò, en aquest estat: no tant per estar ecsents de les penes, traballs y tribulacions que du la càrrega de familia, y de les molésties y mal gènit d'una dona, (que son mires purament mundanes) sinó perque aquesta condició mos allibera de molts de perills per la salvació, perque es manco exposat á les tentacions que l'estat de matrimoni, y perque mos deixa en més llibertat de consagrar-mos á Deu de plé.

Gosau, idò, d'aquest estat els qui, adornats de gracia particular, haveu consagrat á Deu la pureza del vostro còs, y recordauvos, cualsevol sia el vostro secso, de que duis, en la terra, la vida

dels àngels del Cèl. Tots viurèm ab aquest estat després de la resurrecció; però voltrós no necessitau esperar la resurrecció, perque sou desde aquesta vida semblants als àngels per la virginitat á la que nomenaren els sants "virtut angèlica y com á part de la naturalesa y substància dels esperits benaventurats." Sols una cosa deveu temer en condició tan sublim, y es s'orgull. S'orgull canviá els àngels en dimonis desde el moment en que lo conceberen. No fonch l'adulteri, ni la fornicació, lo que va pèdre al primer angel, sinó la supèrbia.

La vida conjugal es preferible á la de la virginitat quant aquesta no va acompanyada de la humildat cristiana, y les persones casades tenen molts més mèrits quant son humils, que les que, sient vèrges, umplen el seu cor de pensaments d'orgull y complacència, y que ab motiu de trobar-se ab superior estat al dels demés, desprecian als que Deu ha cridat al estat de matrimoni.

L'amor conjugal verteder no es efecte de la naturalesa, sinó del sagrament: aquest amor es sant ab el seu principi, perque el sagrament meteix es qui l'obra, això es, la Sanch de Jesucrist. Sant ab el seu modèlo, que no es altre que el que Jesucrist professá á la seua Iglesia. Sant, finalment, amb els seus efectes. Y per això es heròich, sublim, constant y admirable, perque es lo Esperit Sant qui lo forma y qui lo manté dins els cors dels bén desposats.

MOSSEN JOAN

MÁXIMAS

El huir de la mano de Dios es cosa imposible.—(Sap. XVI, 15.)

Uno es el Altísimo, Criador Omnipotente, y Rey poderoso, y muy digno de ser temido, sentado sobre su trono, y Dios que domina.—(Ecc. I, 8.)

Con todas tus fuerzas ama á Aquél que te hizo, y no desampares á sus Ministros.

SANTOS DE LA SEMANA

Día 16. Lun.—Santos: Marcelo, papa y martir; Bernardo, Pedro, Acursio, Adjuto y Otón, Menores observantes, mártires; Honorato y Ticiano, obs. y confs.; Fulgencio, doctor, ob. de Ecija; Santa Prínila, casada.

Día 17. Mar.—Santos: Antonio, abad y conf.; Espensipo, Eleusipo y Melensipo, herms. gemelos, mrs.; Diodoro, Pbro., Mariano, diác., y comps. mrs.; Sulpicio, obispo.—Santas Leonila, mr; Rosalina, cartujana.

Día 18. Miérc.—La Catedral de San Pedro en Roma.—Santos: Atenógenes, mr.; Volusiano, ob.; Leobardo el *Emparedado*; Deicolo, abad.—Santas: Prisca y Pascasia. vgs. y mrs; Librada ó Liberata, vg., y Estefanía.

Día 19. Juev.—Santos: Canuto, rey de Dinamarca, mr.; Mario, Germáunico, Audifax, Abacú y otros, mrs.; Basiano Wolstario, obs. y confs.—Santas: Pia, Germana y Marta, mártires.

Día 20. Vier.—Santos: Fabián, papa y mr.; Sebastián, capitán de la guardia pretoriana, mr. (PATRÓN DE LA CIUDAD DE PALMA); Mauro, obispo; Eutínio, abad.—Santa Eustoquia, clásica.

Día 21. Sáb.—Santos: Publio, ob. y mr.; Fructuoso, ob., y sus diáconos Augurio y Eulogio, mrs. en Tarragona; Meinardo, hermitaño y conf; Epifanio, ob. y conf.—Santa Inés, vg. y mr.

Día 22. Domingo.—Santos: Vicente, diác. y mr.; Atanasio, monje y mr.; Vicente, Oroncio y Victor, mrs. Gaudencio, ob. y conf.—Santa Germana, vg. y mr.

¡Un homo honrat!

I.

A ses derreies d'es sigle XIX tot ha canviat de cap á pèus, fins y tot es nom de ses coses. Antigament lo blanch era blanch y lo hermós era hermós; però avuy en día tot se capgira: á lo negre se li diu blanch y á lo fèy hermós. Antes á s'homo de bé s'el nomenava honrat, en el día se diu honrat á tot aquell que *civícament* ho sembla. Cualsevòl *gat vayre*, ab tal que sapia du es *desfrés*, será tengut per honrat valdement sia un *tronera*, un jugadó, un blasfemo, un *lladre social*, un...

—¿Qué tal D. *Salisburri*? ¡Oh! Un gran senyò, honrat á carta cabal.

—Però m'han dit que...

—Homo, sí; ha fet fer uy á tot lo seu y á tot lo de sa dona, ha duit á *pico* sa sort y ventura de tots els infants y...

—¿Heu trobas poch?

—Però, *con todo*, no ha fet un mal-terç á ningú, y axò es de persones honrades.

—¿Y Don *Pere Estepa*?

—També es honradòt. Es negoci li va aná en popa y... doblés fan doblés. Ses subastes li han trèt molt y avuy te mil duros per á tirá; es... un homo honrat, un...verdadede *senyó*.

—De Don *Treseta* ¿qu' hey dius?

—No'l tench molt conegut; no obstant he sentit d'ell bones referencies: deixa dinés demunt alhaques á n'es *cincuanta per cent* y... no se quin diantre de *trafech* du ab unes *bruxotes*; però es honrat fins á ses sòles de ses sabates.

—Dêus coneixe D. Juan *Xucla*?

—Oh, sí: un bon homo del tot. Això sí; te sa manía de negociá ab estampes obscenes y llibres prohibits. Es lo qu'es diu un *poch vert* en ses

seues conversacions; fomenta *s'amor libre*, perque ell, això sí, es molt *lliberal*; però honrat.... heu es fèrm.

—¿Y D. *Toni Butses*?

—Ab aquest sí que som amig coral. Es un *talent* desfet; per això tendria ganes de menjarsé tots es capellans, incautarsé de tots es convents de monjes. Es materialista *pur sang*; no creu en Deu ni en Santa María; però es tan honrat que, per res del mon, vol un centim que no sia seu.

—¿Y D. *Pep Panxampla*?

—¡Excel·lent personatje! A D. Pep l'importa una *serrina* tot lo del mon: ni que fassa uy l'España, ni qu'ets soldats se muyren com á rates, ni que tota sa nostra escuadra vaja á nes fons de la má, ni res d'aquesta vida.... Ell en tení per umplirsé la *bucólica*....; però fora d'això, es s'homo més decent y honrat d'el mon.

—¿Qué dirás de D. *Rafel Espenyatacons*?

—¡Bell subject! Es molt vividó. Tresca la xeca y la meca; sempre fa *d'homo bo*; corre en plets; *treu raca* de tot; te bona *pelica* y sab hermosetjá la cosa; viu esquena drete demunt el germá prohisme; ab una paraula: te mon; però honrat ho es com es més curro.

II

Está tan atrofiat es sentit moral de sa societat; tan corrompuda sa noció é idea de lo verdadede, de lo just, de lo bò, que solament hi ha *dos vicis* socialment regoneguts com á tals que s'oposin á ses moltes y excel·lents virtuts que constituexen s'homonía de bé, (s'honradés en s'extricte sentit de sa paraula) y son: *es robá y es matá* á les clares, perque á les fosques ja no conta. S'homo que no fa de *salteadó* de camins ó que no clava un punyal dins es cò del seu germá, passa dins nostra societat ó *suciedat* corrompuda, per un *tipo* d'honradés.

¿Qué importa que sia s'assessi, baix des punt de vista moral, de mitj género humá? Si es un llop vestit ab péll d'oveya, s'el tendrá per oveya, valdement tot lo día fassa *carn*. ¿Qu'interessa que un ocasion sa ruina material y moral, valguentsé de medis solapadament ilícits, si no agafa es trabuch ó sa pistola anantsen á n'es camins reals á *demandá es doblés ó la vida*? Sa pervertida societat li *ferá rendibú*, fentli una capellada fins demunt es pèus.... Será tengut ab totes ses consideracions socials, frequentará la gran societat; es periódichs s'ocuparán d'ell, ab elogi, tractanló ab tots els miraments y fenló apareixe devant els uys de tot-hom com un bon senyó qui en sa seua vida no ha romput un plat ni un tassó ni una escudella envernissada d'Inca.

Cuant tot, durant els nostros temps, ha arribat á sa corrupció de costums, efecte de haversé separat ets homs de sa *font* de sa veritat, no cal sinó emprendre es rotrocés els qui encara no mos ha contaminat sa bava des *dragó* que simbolisa sa mentida. Sa predicació, mediant s'exemple, es es milló sermó. Hora es ja de que parlém *cla y catalá*, valdament siem mallorquins.

No doném á ningú més que lo que li toca. Es *polítich* que per seguí el seu *jefe nato* fa cas omís dels seus propis sentiments; que se presta á fer *olla comuna* ab els seus *adláteres*, que fá uys gròssos devant ses *irregularidats*, que serveix de *mola* per oprímí als que no son de la seua, que fa aná s'aygo allá ahont vol pegant bufetada y boley á tot principi de justicia, mediant una *vil remunera-*

ració ò per posá en planta aquell funest principi de: *á los míos con y sin razón*; pot pareixe molt honrat, però no hu es.

Aquell amo ò senyó qu'oprimeix els seus mis-satjes ò criats, escatimantlós es menjá ó es salari, ò donantlós mal exemple ò sobornantlós ò... á sa seua honradés ¡ja la'm comanarêu molt!

Es fabricant que adultera es gèneros ò ab ells hey vol guanyá una usura, ò no paga als operaris ò los dona, en dret seny, moneda falsa..... Aquest tal pot frequentá la bona societat; però está lluny de essê honrat.

Aquell qui fent *oficis d'en Banyeta compra s'honra* d'una pobre atlota á camvi d'un rebo-sillo, d'un ventay ó d'unes faldetes, pot essê un *senyó* molt inflat; però no es honrat.

Qui oblidat de sa *creu* falta á n'es contracte ab sa seua *cara mitad* (y això es moneda corrent) pot alterná ab *la crem*; però no es homo honrat.

Es comerciant que fa *truchs y baldufes*, es tendé que fa *callet*, es taverné que fa de tintoré y de vicari, y, ab una paraula, tot aquell que adultera, serà lo que vulgueu; però no es honrat.

Es criat ò sa criada que *sisan* á n'els senyós; es jornalé que no compleix ab la seua obligació; el qui jura ó flectoma; el que renega; el que corromp als menors; el que dona escándol; el que s'ufana d'anticatòlich; el que viu com si Deu no fos; el que está divorciat; el que lluyta contra sos pares; els pares que no se cuidan de sos fills; y, per acabá: tot aquell que obra en disconformidat ab la lley santa de Deu y ab oposició á lo que la Santa Mare l'Iglesia te dispost y manat, *pot fer molt de paper* dins el mon, però no es honrat.

Qui, per conveniencia, fa de catòlich, sense esserhó, devant Deu es un desgraciat: no es honrat.

Antigament s'erigían estátues á s'honradés; avuy en día no hi cap vici que no tenga es seu *pedestal*: y això que tot-hom pretén essê honrat.

BRAULIO

Goigs humorístichs

al gloriós Sant Sebastiá, martir

Grans transtorns hey ha en la terra,
sobre tot, fam, pesta y guerra.

Sant Sebastiá gloriós
d'aquests mals lliberaumós.

Molta de fam, tothom té,
de possehir grans hizendes
y disfrutar bones rendes,
que no's gastan per fer bé.
Tothom té fam de diné
del rey fins al jornalé
y ningú vol esser pobre.
Vanitat n'hi ha de sobra...

Sant Sebastiá gloriós,
d'aquest mal lliberaumós.

La pesta, seguit-seguit,
nos amenassa la vida
y encara la més sentida
es la pesta d'esperit.

Temor de Deu?, s'ha abolit;
de blasfemia s'alsa un crit
que á los justs fa tremolar
y un gran cástich fa esperar...
Sant Sebastiá gloriós
d'aquests mals lliberaumós.

La guerra es tant general
qu'un ab l'altre mos feim guerra.
Camp de batalla es la terra
y qui més pot, fa més mal.
La llengua es verí mortal
que mata de cada cual
el bon nom, l'honra y la fama.
A n'el pròxim ningú l'ama...
Sant Sebastiá gloriós
d'aquests mals lliberaumós.

Perque sou nostron Patró
vos honra l'Ajuntament
ab una missa esclent.
ab grans còros y sermó.
Si heu fa per devoció
sols heu sab nostro Senyó.
Lo que tothom veu ben cèrt
que la santa fè se pèrt...
A Balles y á retgidós
d'aquest mal lliberaulós.

A vos, Sant Sebastiá
demanam gracia y remeys
per tants de mals com vos veys
que per dins Mallorca hey ha.
Ja res se pot aguantá
si Vos no mos dau la má,
perque entre fam, *denga* y guerra
un infern torna la terra...
¡Sant Sebastiá gloriós!
de tot mal lliberaumós!

MARCELINA MORAGUES

CONSELLS Y ADAGIS AGRÍCOLES

Día 16.—Sembrau endivies; sembrau polls.

Flor de Jané del ametlé no umpl el pané.

Día 17.—Sembrau ametlés y posau llòques.

Avuy fun festa els carretés, ferrés, fornés, confités, y tot bestió.

Día 18.—Feys planté de tomátigues.—Tayau verduchs per fé panés y còvos.—Sembrau ays y cebes.

Si vols seba de doblé plantalé de Jané.

Día 19.—Entrecavau els sembrats y els xitxarons, pèsols ò estiragassons.

Día 20—Treginau alga per llits dels femérs.

Polls de Jané—ponen en es pané.

Día 21.—Escapsau els brots cucats de les pereres joves.

Si Santa Inés du bon temps, les vinyes anirán bé.

Día 22.—Femau els arbres tres passes lluny de sa soca.

Si Sant Vicents du bon temps, l'hivern s'acabarà prest.

Buñols de vent

(y pebre couent)

¡Pobres infants!—...s'altre vespre, en es *Circo*, aplaudían fins á ferse calls á ses mans, als pobres infantons que surten á *Cuadros disolventes... zarzuela* de lo més dolent, síntesis de tot lo buit y va, feta com ses catifes dels pobres, de tayadures replegades dins els carros de fematers.—Feya gran tristor veurer tantíssima gent que aplaudía... pero més trist era encara veure ses *monades* que feyen aquells desgraciats ninets, robats á sa són reparadora y trèts demunt ses taules á la mal-hora de en sa nit, per fer riure á una multitud composta en sa major part de *regeneradors del país*... Feya plorera sentir aquelles veus d'angelets qui cantaven *cansons plenes de picardia*; y veure aquelles ninetes que ja aprenen de fé *meneos* y gracies del *género chico*... ¡Pobres infants! En lloch d'enviarlos á gimnasia, y d'enseñarlos á ser bons atlots y á tenir vergoña, los envian á perdrersê y á cantar en llengua forastera...

Fins aquí va extrèt d'una *pedra menuda* de *La Roqueta*, de dissapte passat.

Noltros no anam al *Circo*, perque volem demostrar *prácticament* que avorrim tota casta d'espectacles inmorals.

¿No deyan y xerravan sobre la *protecció á l'infancia*?

¿No hey ha una lley, feta *ad hoc*, per defensarla é impedir semblants explotacions?

¿No basta que mos dugan á domicili tota casta de corrupció p'els nostros jovenets, sinó que hey ha d'haver pares, que, per interés, fassin mal bé la salut espiritual y corporal dels seus infantons?

En quant á si heu comportan les Autoridats, podriam respondre amb una altra *pedra menuda* de la meteixa *Roqueta*: «¿Y qué n'hi ha?»

¡Ni els moros!—Dia 25 de Decembre passat denunciarem al Excm. Ajuntament d'aquesta *culta* capital, que á sa *Reconada de Sta. Margalida*, baix de l'escut d'aquesta *catòlica* ciutat, hey ha una imatge de Cristo Crucificat, modesta y piadosa recordansa de l'entrada del gran Conquistador dins Palma moruna. Deyem que dita sagrada imatge, á forsa de pedrades se troba convertida amb un garbell....

Senyors Jurats cristians: MALLORCA DOMINICAL vos farà pensar en la necessitat de renovar aquella imatge protegint-la amb una tela de fil de ferro, contra ses pedrades de l'al·lotèa. Aquest es el segón recordatori.

S'Higiene.—*Es ..tacada.*—Ja té gran anomenada—es carrer de s'Estacada—des que hey ha certa *posala*—per gent fadrina y casada—(sens estar matriculada)—y, de dia y de vetlada—tota aquella barriada—s'admira escandalisada—dels qui semblant gent honrada,—de qui fa fé, acomodada—y autoritat tal vegada...—¡Oh, higiene reglamentada!—¡oh, carrer de l'Estacada!—¡¡Oh, Palma morigerada!!

Port franch.—Ja no importa que els Ajuntaments y la Diputació, y els Amigs del pahís, se destexinin per lograr del nostro lliberalíssim Govern, que el *port de Palma* sia declarat *franch*; pues, s'altre vespre s'entregá un barco anglès, fondetjá dins es moll, sensa dir alabat sia Deu, tirá gent en terra, que entrá dins ciutat y quant estigué llesta de feynes se despedí á la *francesa*. ¡Ara veim es bon servici que hauria pogut fer un marge de terra desde sa Llonja fins al corté de Cavalleria!

Senyó Batle:—*Plenes y buydes.*—Seria hò que si se topa amb qualque guarda de cabres, per dins ciutat, les pegás una uyada, y veuria com la major part se troban massa plenes, ò massa buydes. No importa ser manescal per judicar

quina llet pot sortir de dins un *tambó* habitat ò de dins una *odre* ressucada que camina. ¡Pobres malalts que confian en la policia de sauidat é higiene pública municipal!

Senyó Batle:—*Pedrades.*—Seria hò que els diumenges y festes, decapvespre, vossència fés una volteta per demunt ses murades partint desde la Porta des Camp, fins á sa de Sta. Catalina; y veuria ses proheses dels moderns *foners balears*, com crusan ses pedrades amb forsa de passetges de dalt á baix y de baix á dalt, ferint, sovint, sovint, als pacífics ciutadans. Bé es veritat que els diaris y setmanaris han emprat forsa de tinta clamant y reclamant, denunciand y acusand; però ¿qui li assegura, senyó Salom, que no los han mal informat? Lo millor seria anarhi á rebre qualque pedrada p'es cap... axí, segurament, s'Autoritat podria dar fé de tal casta de llibertats individuals. Bé! que sa culpa de tot la té el vecindari de Palma que, perque paga els servicis municipals, se figura tenir dret per entrar y sortir de ciutat, como *Pedro por su casa*. ¡Seguessiu dins ca-seua!, y no tendrian perill de que los haguessin de conduhir á ses cases de *Socorros*.

RECLAMS

L'Acadèmia Bibliogràfica-Mariana, de Lleyda, á proposta de D. † Victòria Amer, (a. c. s.) ha resolt per lo pròxim Certamen ensalsar la gloria de Ntra. Sra. de Lluch.

Ara, toca á les Autoridats y als devots de Mallorca oferir premis y señalar assumtos als glosadors y literats que hey vulguin prende part.

Desde ara, pensam que els Redactors del nostro Setmanari, auxiliats p'els suscriptors que hi vulgan contribuir, n'oferiran un per l'autor de la millor *codolada popular escrita en la nostra llengua, que descriu l'història del Santuari y la devoció que se té á la Moreneta de Lluch*; l'extensió de la dita codolada deurá ser de 250 á 300 versos.

Teatret.—El del *Círculo* de obrers catòlics, á Palma, ofereix cada diumenje y festes ses funcions, desempeñades p'els distingits alumnos de sa càtedra de declamació, la major part dels quals han exit vertaders artistes.

¡Llástima de dues coses! Primera: que no hi vagin més espectadors, que tal vegada se distreuen amb altres espectacles inmorals; y segona; que les funcions de dit teatret no acabin abans de les onze pues els obrers y ses families, l'endemá deuen axecarse demati.—Nostra enhorabona als joves actors.

Rebut y agrahit:

Del Sr. Director de *El Ancora*: Almanaque para el año 1899.

Del Sr. Director de la *Revista Balear de Ciencias Médicas*, su Almanaque para el mismo año.

Del Sr. Director del *Boletín Comercial* de las Baleares, idem. idem.

El Sr. Presidente de la *Asociación de la Oración y Vela*, su Anuario del corriente año.

De las imprentas de las Sras. Hijas de Colomar, y de los Sres. Guasp, y Amengual y Muntaner, sus respectivos Calendarios.

El Amigo del Obrero, semanario dedicado á las clases trabajadoras.—Ha cinch anys que surt, á Barcelona, á 3 reals cada 25 ecemplars. Consta de 12 páginas en 1¼, amb gravats y folleto de banda. Es el més apropòsit que conexem per repartir dins els tallers y fábriques.

F.

Imprenta de Umbert y Mir.—1899.

¡¡ATENCIÓN!! Tot industrial ò botigué que vulga despatxá molt, no té més que anunciá sa seua mercancia *damunt* aquest setmanari y aviat y ab pochi doblés veurá realizat el séu *ideal*.

Ab so ben entés, que no hi ha cap necessitat de perde temps ni de buidarse sa tudossa redactant els anuncis. D'això noltros meteixos mos n'encarregarém, procurant ferho de modo y manera que sia com que posá òli á un llum.

Es prèu..... barato ferm; y á n'els suscriptors casi de balde.

Això sí; per evitá rahons y aná clas se deurá pagá per adelantat.

¡No hi pensavem! Aniran devant els qui tengan tancada sa botiga diumenges y festes.